

FOLKEKIRKENS
MELLEMKIRKELIGE RÅD

Folkekirken mellemkirkelige Råd

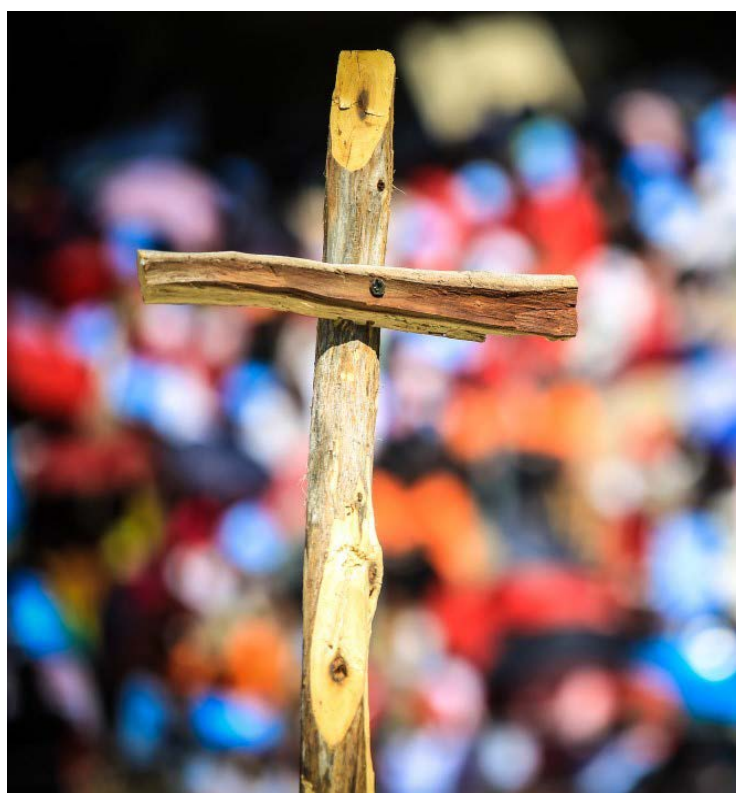
Årsberetning 2019

Indledning

Mellemkirkeligt Råd har også i 2019 varetager folkekirkens relationer til andre kirker i Danmark såvel som i udlandet. Relationer, der understreger folkekirkens forbundethed med den verdensvide kirke. Gennem Danske Kirkers Råd samarbejder vi med de andre kristne trossamfund i Danmark. På det europæiske plan er vi med i Konferencen af Europæiske kirker, der omfatter alle kirkesamfund undtagen den katolske kirke, Leuenberg-fællesskabet af reformerte, metodistiske og lutherske kirker, og Porvoo-fællesskabet mellem lutherske og anglikanske kirker. På det globale plan er vi medlem af Det lutherske Verdensforbund og Kirkernes Verdensråd. Relationerne til de forskellige kirker er meget forskellige. Mellem Folkekirken og Metodistkirken er der i regi af Leuenberg-aftalen et fuldt kirkefællesskab, og det markeredes i år gennem flere fælles gudstjenester. Et så nært forhold har vi ikke til den katolske kirke, men ikke desto mindre er der påbegyndt teologiske samtaler mellem folkekirken og den katolske kirke.

Deltagelsen i de ovennævnte økumeniske paraplyorganisationer er vigtige for folkekirken, fordi vi derigennem henter inspiration til det arbejde, som Det mellemkirkelige Råd i øvrigt er engageret i, og dermed til kirkelivet i folkekirken. Det, der har fyldt mest det seneste år er her Folkekirkens Migrantsamarbejde, hvor vi glæder os over at have fået en ny bevilling til arbejdet for de næste tre år, der gør at vi fortsat kan støtte og inspirere folkekirkens menigheder i dette arbejde. Migrantsamarbejdet ændrer karakter i disse år, hvor antallet af flygtninge falder drastisk, mens antallet af arbejdsmigranter – især fra Østeuropa – er stigende. Temaet *Trosfrihed – forfulgte kristne* er desværre stadig meget aktuelt, men det er

glædeligt at en række menigheder og enkeltpersoner engagerer sig på dette område. Også når det gælder mission og offentlighedsteologi henter vi løbende inspiration fra vore søsterkirker rundt om i verden, som vi forsøger at frugtbar gøre folkekirkeligt. Endelig kan vi glæde os over, at der har været god opbakning fra andre nordiske folkekirker til det danske initiativ i regi af Det Lutherske Verdensforbund omkring *Churches in Times of Change*, hvor det er blevet besluttet indledningsvist at afprøve samarbejdsformen i et pilotprojekt med fælles drøftelse og erfaringsudveksling om udfordringen med ændringer i dåbsmønstre, der på forskellig vis påvirker alle nordiske kirker.

I den globale sammenhæng er Folkekirken en lille kirke, men både økonomisk og på andre områder en rig kirke. Også for os i folkekirken gælder det, som den tanzaniske biskop Josiah, der i en periode var formand for Det Lutherske Verdensforbund, er kendt for at have sagt, nemlig at ingen kirke er så rig, at den ikke har brug for at tage imod fra andre, og ingen kirke er så fattig, at den ikke har noget at give andre.

Internationalt

Det lutherske Verdensforbund

Det lutherske Verdensforbund (LVF), dannet i 1947, har 148 medlemskirker i 99 lande. Medlemskirkerne har tilsammen over 75,5 mio. medlemmer. Folkekirken er et af de stiftende medlemmer.

LVF-formand, Musa Panti Filibus på besøg i Vartov, København

Strukturelt har LVF bestået af tre hoveddepartementer, der arbejder med teologi, udvikling samt nød- og katastrofehjælp til verdens udsatte. I forbindelse med implementering af ny strategi ændres strukturen lidt, men arbejdsgrenene ændres ikke meget. Således er både teologi, økumenisk og interreligiøs dialog samt udviklings- og nødhjælpsarbejde blandt verdens udsatte fortsat kerneaktiviteter. Strategien dækker arbejdet i perioden 2019-2024 og har titlen 'With Passion for the Church and for the World'. Hovedprioriteterne i den nye strategi handler om at støtte medlemskirkernes tilstedeværelse og levende vidnesbyrd i verden samt at fremme menneskets værdighed, retfærdighed og fred. Det bindes sammen af overskriften 'At leve og arbejde sammen som kirkefællesskab'. Efter længere og grundig overvejelse omkring den mest optimale placering af organisationens hovedkontor, og under inddragelse af erfaringer fra sammenlignelige organisationer, har LVF besluttet at forblive i Geneve. I

den kommende tid vil organisationen arbejde med hvordan man bliver en for fremtiden bæredygtig organisation.

Henrik Stubkjær, biskop over Viborg stift, er centralt placeret i LVF, både som medlem af LVFs råd, formand for World Service komitéen og medlem af LVFs eksekutivkomité. Ulla Morre Bidstrup, uddannelsesleder i Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter, har arbejdet med i det udvalg, som skal fremme teologisk uddannelse i medlemskirkerne, hvilket er en prioritet vedtaget på sidste generalforsamling. Fremmelse af dette er en større udfordring for en del af LVFs mindrebemidlede medlemskirker.

I regi af LVF har de nordiske folkekirker på MKRs initiativ igangsat et fælles pilotprojekt, *Kirker under forandring (Churches in Times of Change)*, som skal forsøge at give svar på nogle af de postmoderne og postsekulære udfordringer, som kirkerne står i, ved et samarbejde mellem forskningen og kirken. Dette sker i erkendelse af, at mange af de historiske kirker i Vesten står i lignende udfordringer. LVFs næste generalforsamling er i 2023 i Polen, og projektet giver løbende kvalificeret input forud for generalforsamlingen. Søren Abildgaard er koordinator for initiativet, og professor Harald Hegstad fra Den norske Kirke leder et pilotprojekt om temaet *dåb*. Med dette initiativ er MKR med til at skubbe på for, at LVF styrker sit fokus på at danne rammer for samtaler om medlemskirkernes aktuelle udfordringer.

MKR blev af LVF anmodet om at være vært for organisationens Council-møde i 2021. Rådet efterkom denne anmodning og har afsat ½ mio. kr. til dette formål.

LVFs præsident Musa Panti Filibus, ærkebiskop i Kristi Lutherske Kirke i Nigeria, besøgte Himmelske dage i Herning i Kristi Himmelfartsdagene 2019.

LVF-følgegruppen	Hanna Broadbridge (formand), Henrik Stubkjær, Anne Birgitte Reiter, Ulla Morre Bidstrup og Jørgen Thomsen (Folkekirkens Nødhjælp)
Formand for LVF World Service komité og rådsmedlem	Henrik Stubkjær
Medlem af LVF Theological Education and Formation Strategic Advisory Group	Ulla Morre Bidstrup
Koordinator vedr. projekt <i>Churches in Times of Change</i>	Søren Abildgaard
Sekretariatsansvarlig	Thorsten Rørbæk

Kirkernes Verdensråd (KV)

Kirkernes Verdensråd er p.t. midt i et generalsekretærskifte efter ti år med norske Olav Fykse Tveit som generalsekretær. Og med ham er der også udskiftninger på en række andre centrale poster i organisationen. Dette sker kort tid inden den kommende generalforsamling i 2021, som denne gang afholdes i Karlsruhe i Tyskland.

I Det mellemkirkelige Råd følger vi ganske nøje med og vil spille ind i kommende udviklinger i KV. KV synes at befinde sig i en identitetskrisen mellem gamle roller afledt af organisationens oprindelse efter 2. Verdenskrig og nye roller i en ustyrlig kristenhed, der ikke lader sig organisere i en KV-lignende struktur. Denne krise forværres af økonomisk tilbagegang, bl.a. som følge af, at de traditionelle KV-sponsorkirker selv er økonomisk trængte.

Dette ændrer ikke ved, at KV fremdeles er det mest favnende fællesskab af kirker, som folkekirken er medlem af. Som sådan er det meget vigtigt, at KV lykkes godt omkring de grundlæggende behov for samtale og samvirke mellem kirkerne. Derfor prioriterer MKR de økumeniske samtaler i Faith and Order-kommissionen højt (skønt der må stilles spørgsmål til, om man p.t. arbejder hensigtsmæssigt hermed), sammen med andre KV-arbejdsgrupper, der bidrager til liv og vækst i medlemskirkerne. Med det dygtige arbejde, der nu udføres i det KV-tilknyttede ACT-alliance (hvor Birgitte Qvist Sørensen, generalsekretær i Folkekirkens Nødhjælp, nu er formand) er det mindre nødvendigt, at KV er operativ på de sociale/udviklingsorienterede områder, som disse organisationer har bedre forudsætninger for at løfte.

Ved Danske Kirkedage i juni gæstede generalsekretær Olav Fykse Tveit os, og her bidrog han med faglige indlæg, bibeltimer og åbenhjertig samtale med medlemmer af MKR og Danske Kirkers Råd m.fl.

Den kommende generalforsamling er anledning til at styrke information om og engagement i Kirkernes Verdensråd. Med afholdelse heraf i Tyskland planlægges det, at en god gruppe deltagere fra Danmark kan få et førstehåndsindtryk af dette globale fællesskab.

Generalsekretær Olav Fykse Tveit holder bibeltimer ved Himmelske Dage i Herning

KV-følgegruppen	Thomas Horneman-Thielcke (formand), Kirsten Auken, Hanne Wolfsberg, Niels Iver Juul, Jørgen Thomsen (Folkekirkens Nødhjælp), Mads Christoffersen (Danske Kirkers Råd), Maria Louise Munkholt Christensen, Ole Lundegaard (Baptistkirken) og Sofie Petersen
Medlemmer af KV's centralkomité	Sofie Petersen og Kirsten Auken
Medlem af Faith and Order-kommis-sionen	Maria Louise Munkholt Christensen
Medlem af KV-gruppen for oprindelig folk	Sofie Pedersen
Sekretariatsansvarlig	Thorsten Rørbæk

Europa

Konferencen for Europæiske Kirker (KEK)

I 2019 har MKR bidraget til forberedelse og afvikling af en fredskonference i regi af KEK. Europas kirker har stor bevidsthed om historien om kontinentet som slagmark for utallige krige, og de reagerer derfor instinktivt, når nye fronter trækkes op i en tid med populistisk retorik og tendenser i retning af politisk polarisering.

KEK flyttede for nogle år siden kontoret fra Geneve til Bruxelles mhp. styrket indsats i forhold til EU og Europarådet. Samtidig har KEK fastholdt sin gamle økumeniske rolle som en slags europæisk afdeling af Kirkernes Verdensråd. Det er lidt uklart, om KEK har ressourcer til at løfte både den politiske og økumeniske opgave. Det har således været en frustration for MKR/folkekirken og øvrige medlemskirker, at KEK ikke er lykkedes særligt godt hermed. Derfor har MKR besluttet at se nærmere på, hvordan vi - sammen med øvrige kirkeaktører i Bruxelles - mere direkte kan være involveret i forhold til EU-institutionerne og -politikere. I begrænset omfang er der allokeret midler til at gøre os vore erfaringer hermed.

Efter generalforsamlingen i 2018 tiltrådte nyt præsidium og bestyrelse. Fra Danmark er domprovst Anders Gadegaard medlem. Der var i den nye bestyrelse et ønske om udskiftning af den daglige ledelse. Som ny generalsekretær i KEK er pr. 1.1.2019 ansat fhv. sekretariatsleder i MKR, Jørgen Skov Sørensen. Med ham på lederposten i KEK får MKR både et nyt ansvar og en ny mulighed for at bidrage til udviklingen i KEK. MKR vil den kommende tid årvågent følge med i, hvordan vi bedst kan spille ind i arbejdet på en måde, der varetager folkekirkelige forventninger og interesser.

Birger Nygaard og Jørgen Skov Sørensen undersøgte ved besøg i Bruxelles i maj samarbejdsmuligheder for indsats i forhold til EU-institutioner.

Europa-følgegruppen	Christian Roar Pedersen (formand), Peter Skov-Jakobsen, Rikke Juul, Christina Rygaard Christiansen, Anders Gadegaard
Medlem i KEK's bestyrelse	Anders Gadegaard

Medlemmer af KEK's arbejdsgrupper:	Nye arbejdsgrupper endnu ikke formaliserede.
Sekretariatsansvarlig	Thorsten Rørbæk

Fællesskabet af Protestantiske Kirker i Europa (CPCE / Leuenberg kirkefællesskabet)

CPCE er en lille, effektiv organisation med et hovedkontor på fem personer, hvoraf de fleste er sekunderet og betalt af enkeltstående medlemskirker.

CPCE består af både store og små medlemskirker i Europa. Blandt de små kirker er der et ønske om udvikling af kirkefællesskabet i synodal retning. Er man en kirke med måske 30.000 medlemmer i alt er der stort behov for et sådant fællesskab. De store folkekirker som fx den norske og danske har ikke interesse i en sådan udvikling. Kirkepolitisk er det ikke ønskværdigt eller muligt. Og identitetsmæssigt hviler store folkekirker så meget i sig selv, at der ikke er stort behov for at få styrket identiteten udefra. Men som store folkekirker er det bestemt relevant at være i kontakt med andre protestantiske kirker i Europa og lære af både små og store.

Professor Ulla Schmidt, Århus Universitet er for folkekirken og den norske kirke medlem af CPCE Council.

MRK deltager aktivt i CPCE's arbejdsgrupper, som er den primære arbejdsform, hvorigennem man udøver sit virke: Aktuelt i arbejdsgrupper der behandler emner som forståelse af gudsbegrebet i dag, menneskelig seksualitet samt migranter og kirkefællesskab.

Medlem af CPCE's råd	Ulla Schmidt
Deltagere i CPCE's arbejdsgrupper	Teologi: Johanne Stubbe Teglbjerg Etik: Ulla Schmidt Migranter og kirkefællesskab: Mogens Mogensen
Sekretariatsansvarlig	Thorsten Rørbæk

Porvoo-kirkefællesskabet

Porvoo Kirkefællesskabet, der er et kirkeligt og teologisk samarbejde mellem 15 anglikanske og lutherske medlemskirker i primært Nordeuropa og på De Britiske Øer, har i 2019 afholdt konsultation om 'The Voice of the Church in the Public Square'. Konsultationen blev afholdt i Porto, Portugal, hvor den lille anglikanske medlemskirke Den Lusitanske Kirke var vært (se foto). Trods kirkens numerisk lille størrelse har den et ganske imponerede diakonalt arbejde. Der var også anledning til at møde repræsentanter fra andre kirkesamfund i Portugal. Christina Rygaard Kristiansen, provst i Tønder, deltog i konsultationen i Porto.

I 2020 afholder fællesskabet sin teologiske konference, der er flagskibet i samarbejdet, og i 2021 fejrer man 25-års jubilæum for samarbejdet i Porvoo, Finland.

Porvoo Kirkefællesskabet er et fuldt kirkeligt fællesskab, dvs. at medlemskirkerne er forenet i alter- og prædikestolsfællesskab. Derfor er der ofte en liturgisk ramme for konferencer og konsultationer, hvor man fejrer gudstjeneste og nadver sammen. Kirkefællesskabet ledes af et delt formandskab (dvs. to formænd - en luthersk og en anglikansk) to sekretærer (en luthersk og en angli-

kansk) og kontaktgruppen, bestående af et medlem fra hver medlemskirke, da Porvoo Kirkefællesskabet hverken har noget sekretariat eller ansat personale. Pt. er de seks anglikanske medlemskirker alle en del af The Anglican Communion, og de ni lutherske medlemskirker er alle medlemmer af Det lutherske Verdensforbund.

Medlem af Porvoo-kontaktgruppen og sekretariatsansvarlig	Thorsten Rørbæk
---	-----------------

Theobalt

Theobalt er et kirkeligt netværk og teologisk samarbejde i Østersøregionen. De deltagende parter er stifter, som geografisk er placeret i denne region, aktuelt fra 9 lande. Endvidere deltager repræsentanter fra de nationale kirkeråd. Netværket samler de tre store kirke traditioner i regionen, nemlig lutherske, katolske og ortodokse kirker. Kirkerne har fundet det magtpåliggende at forsætte gode relationer i et område, hvor geopolitiske forhold er udfordret. Da Theobalt ikke har noget sekretariat, bliver netværkets arbejde koordineret af medarbejdere i Visby Stift på Gotland, Sverige. Den opgave har stiftet påtaget sig siden 1983.

Theobalt-netværket har ikke holdt møde i 2019, men holder konference i København den 11.-13. Maj 2020, hvor Københavns Stift er vært. Begivenheden vil fokusere på temaet "The air we breathe and the space we share – a question of reconciliation throughout Creation".

Stiftskontakter	Københavns Stift: Peter Skov-Jakobsen og Pia Nordin Christensen Roskilde Stift: Peter Fischer-Møller og Kristina Bay
National kontaktperson	Thorsten Rørbæk

Nationalt

Danske Kirkers Råd

Det mellemkirkelige Råd oplever med sit stigende engagement i Danmark med migranter et stigende behov for at samarbejde med Danske Kirkers Råd (DKR). Der er brug for en høj grad af samvirke mellem traditionelle danske frikirker, den katolske kirke og folkekirken for at danne gode rammer for en meget broget skare af nye kirketraditioner, som nu er en del af vores kirkelige virkelighed i Danmark. Der forestår en betydelig indsats for både MKR og DKR i at gøre disse nye kirkesamfund til en del af fællesskabet mellem kirker i Danmark. Folkekirken har som majoritetskirke et hovedansvar for, at dette lykkes. Men det kan kun ske via tillidsfuldt samarbejde med de andre kirker i DKR.

DKR var i sommeren 2019 ulykkeligvis udsat for et CEO-fraud bedrageri for 1 mio. kr. DKRs ledelse har meget seriøst fulgt op på hændelsen og via Danske Kirkedages egenkapital fundet mulighed for at videreføre arbejdet i DKR. MKR har inviteret til samtaler om, hvorledes vi i fremtiden kan styrke det konkrete sekretariatssamarbejde til gavn for begge parter. Desuden har hændelsen været anledning til, at MKR selv har gennemgået sine sikkerhedssystemer for at imødegå lignende bedrageri.

I 2019 blev MKRs hidtidige repræsentant i DKR, biskop Peter Fischer-Møller, valgt til formand for DKR. I stedet er biskop Peter Skov-Jakobsen indtrådt i DKRs repræsentantskab og forretningsudvalget.

DKR – medlem af Rådet	Peter Skov-Jakobsen og Christian Roar Pedersen
DKR's forretningsudvalg	Peter Fischer-Møller, Peter Skov-Jakobsen

Øvrige samarbejder

Himmelske Dage

En aktivitet under Danske Kirkers Råd er Himmelske Dage (Danske Kirkedage), der i 2019 blev afholdt i Kristi Himmelfartsferien i Herning. Her var der et tydeligt internationalt præg - et bredt økumenisk udvalg af spændende internationale navne, og den globale kirke var således rigt repræsenteret, herunder ikke mindst af Olav Fykse Tveit, Musa Panti Filibus og biskop Humphrey Peters og mange flere.

MKR var aktivt med ved flere arrangementer på Himmelske Dage i Herning. MKRs formand Mogens Mogensen holdt oplæg om mission i folkekirken i et tætpakket telt under Folkekirkemødet. Samme emne blev taget op i et debatarrangement modereret af Kristeligt Dagblads debatredaktør Anders Madsen.

I et velfungerende samarbejde mellem MKR, Danske Kirkers Råd, Dansk Missionsråd, Folkekirkens Nødhjælp og Herning Bibliotek blev biblioteket under kirkedagene til hjemsted for en række spændende arrangementer om FN's Verdensmål. Alle arrangementer handlede om, hvordan kirker kan være sætte Verdensmålene på dagsordenen, og de var generelt meget velbesøgte. MKR bidrog med et arrangement hvor Olav Fykse Tveit sammen med Folkekirkens Nødhjælp og Verdens Bedste Nyheder præsenterede hvordan kirkerne på et globalt og konkret plan er i færd med at arbejde for Verdensmålene. MKR var også med ved en paneldebat om tros- og religionsfrihed (verdensmål 16), hvor

samtalen gik på, hvordan Danmark kan spille en rolle i forhold til at beskytte forfulgte kristne og andre religiøse minoriteter – ikke mindst i lyset af, at Danmark har fået en plads i FN's Menneskerettighedsråd.

Verdensmålsbogen

For at fortsætte det gode arbejde med Verdensmålene gik Folkekirkens Nødhjælp, Dansk Missionsråds Udviklingsafdeling, ADRA Danmark (adventistkirkernes udviklingsarbejde) og Folkekirkens mellemkirkelige Råd gik sammen om at udgive en bog om FN's 17 Verdensmål i lyset af den kristne tro. Bogen bygger på Den norske kirkes 'Bærekraftboka', som er skrevet af bl.a. dr.theol. Kjell Nordstokke, tidligere leder af LVF's afdeling for mission og udvikling. Den indeholder beskrivelser af hvert verdensmål samt teologiske refleksioner, bønner, spørgsmål og salmeforslag. Nu er bogen oversat og bearbejdet til en dansk kontekst og er færdigtrykt ultimo januar 2020. Den kan bestilles gratis på MKRs sekretariat og kan også læses online på www.verdensmaalsbogen.dk

Teologiske samtaler

Teologisk arbejdsgruppe

Den teologiske arbejdsgruppe følger den internationale teologiske debat og behandler sager af teologisk relevans for Folkekirken.

Arbejdet i 2019 har i særlig grad bestræbt sig på dialogen med Den katolske Kirke, ligesom arbejdsgruppen har fungeret som den folkekirkelige part i dialogmøderne. Se mere i afsnit om 'Bilateral dialog mellem Den katolske Kirke i Danmark og Den danske Folkekirke'.

Bilateral dialog mellem Metodistkirken i Danmark og Den danske Folkekirke

Den bilaterale samtale mellem Metodistkirken i Danmark og Den danske Folkekirke blev påbegyndt i 2012. Samtalerne er primært af teologisk dogmatisk karakter, men samtalegruppen har endvidere fundet det relevant at lære om hinandens kirkeordninger, historie og praksis, ligesom der inden for begge kirkesamfund ses lignende udfordringer.

Begge kirkesamfund er medlemmer af Leuenberg Kirkefællesskabet, som Metodistkirken har tilsluttet sig i 1994 og Folkekirken i 2001, hvorved der er etableret fuldt kirkefællesskab. Det er på grundlag heraf, at samtalerne er blevet ført. Samtalerne har vist deres berettigelse ved, at dette fællesskab hermed gives et synligt udtryk lokalt, ligesom læring om hinanden i fortløbende samtale har skabt gode muligheder for økumenisk samarbejde og videre konsultation i forhold til relevante muligheder og udfordringer, som menighederne måtte stå overfor. Samtalerne har ført til udfærdigelse af en aftale om bekræftelse af kirkefællesskab, som både Metodistkirken og Folkekirken har godkendt og som blev markeret i 2018. Det vil sige, at man bekræfter alter- og prædikestolsfællesskab mellem kirkerne, hvilket indebærer, at man kan fejre nadver sammen.

Kirkerne har i tillæg til læresamtaler påbegyndt åbne fællesarrangementer lokalt mellem metodistiske og lutherske søstermenigheder i Danmark, i forbindelse med hvilke der afholdes gudstjenester med fælles nadverfejring, foredrag mv. På denne måde udmøntes og udfoldes det teologiske arbejde i konkret lokalt samarbejde menighederne imellem.

Bilateral dialog mellem Den katolske Kirke i Danmark og Den danske Folkekirke

Den bilaterale dialog mellem Den katolske kirke og Den danske Folkekirke er stadig forholdsvis ny, og man er enige om, at der med dialogen er skabt grundlag for en varig relation og mere permanent formaliseret dialog. Det er således en uddybelse af en allerede god relation. Der er enighed om, at man også må drøfte de vanskelige emner, og at tilstræbelsen mod synlig enhed altid må være et mål. Dialoggruppen behandler væsentlige temaer til en dybere gensidig forståelse af kirkernes teologi, ordninger og praksis. Selvom der er klare forskelle, er der tillige mange emner som ligger kirkerne fælles på sinde, ligesom der er fælles udfordringer at forholde sig til.

Samtalen har i år påbegyndt drøftelser over emnet apostolicitet, der bl.a. hidrører drøftelser, om end ikke udtømmende, over emner som nadverforståelse, embedsforståelse, læreembede og kirkesyn. Senere vil drøftelserne også inddrage overvejelser over, hvad kirkens rolle er i det senmoderne samfund, hvor man både er massekirker og bekendelseskirker. Det er også et mål for samtalerne at identificere områder, hvor kirkerne allerede virker sammen, eller hvor man i fremtiden måske kan have fælles samarbejder.

I forbindelse med samtalerne er det i øvrigt et mål at besøge hinandens kirker og institutioner, for også på denne vis at lære om hinanden.

Medlemmer af Teologisk Arbejdsgruppe	Peter Skov-Jakobsen (formand), Marianne Christiansen, Ole Buchardt Olesen, Peder Nørgaard-Høj, Birgitte Graakjær Hjort, Kurt E. Larsen, Bo K. Holm, Thomas Reinholdt Rasmussen.
Samtalegruppe mellem Metodistkirken og Folkekirken (delt formandskab)	Fra Metodistkirken: Christian Alsted (formand), Ole Birch, Jørgen Thaarup og Ove Sørensen. Fra Folkekirken: Henning Toft Bro (formand), Steffen Ravn Jørgensen, Bo K. Holm og Kurt E. Larsen
Samtalegruppe mellem Den katolske Kirke og Folkekirken	Fra Den katolske Kirke: Czeslaw Kozon, Jakob Egeris Thorsen, Kasper Baadsgaard-Jensen Fra Folkekirken: Den teologiske arbejdsgruppe
Sekretariatsansvarlig	Thorsten Rørbæk

Folkekirkens Mission (FKM)

I 2012 blev missionsselskabernes enhed for relationer til folkekirken, Folkekirkens Mission, indlemmet som en arbejdsgrænse i MKR med permanent finansiering hertil fra Fællesfonden. Siden da er der bevidst arbejdet på at arbejdet med mission i stigende grad bliver en almindelig del af MKRs arbejdsfokus. I 2019 skønnede Rådet, at det nu er sket med en sådan tydelighed, at "Folkekirkens Mission" ikke skulle opretholdes som en særlig arbejdsgrænse, men som integreret i arbejdet i øvrigt. Det handler fremdeles om folkekirkens relationer til missionsselskaber og det meget væsentlige mellemkirkelige arbejde, der udføres herfra. Og det handler om nye initiativer, som MKR finder vigtigt for at formidle missionsforståelse til folkekirkens menigheder generelt. MKRs aktuelle arbejde med *offentlighedsteologi* er således et udtryk for styrkelse af folkekirkens sendelsesdimension, ligesom Folkekirkens Migrantsamarbejde potentielt indeholder alle dimensioner af kirkelig missionsvirksomhed. Til videreførelse og udbygning af dette arbejde er nyansat missions- og religionsteolog Jonas Jørgensen, Ph.d.

I løbet af 2018 og 2019 blev der holdt en række rundbordssamtaler om mission i regi af Folkekirkens Mission. Rundbordssamtalerne mundede ud i en rapport, som indeholder en række anbefalinger, som alle er med til at understrege og virkeliggøre folkekirkens mission: Folkekirkens roller som kirke i mission er at være oversætter af religiøst liv og religiøst sprog, såvel som at være brobygger både i forhold til det omgivende sekulære samfund, til det spirituelle segment, til etniske kristne minoriteter og til minoriteter fra andre religiøse traditioner. Rapporten peger også på folkekirkens handlemuligheder som en kirke i mission, som indbefatter udbredelse af forståelsen for og forpligtelsen på mission, gentænkningen af folkekirkens praksisformer i missionalt perspektiv, dialog med frivillige, menighedsrådsmedlemmer, præster, biskopper om en kontekstuel forståelse af mission. De strategiske indsatser, som sigter på rammer for virkeliggørelsen af mission i folkekirken fokuserer på smidighed i forhold til budgetlægning og prioriteringer, normeringer for præster, og uddannelse til at virke i et sekulært og religiøst pluralistisk samfund.

Mere konkret betyder det at MKR i 2020 vil arbejde på en opfølgning af rapporten fra rundbordssamtalerne om mission og omsætte anbefalingerne, bidrage til en missionel retning for indsatserne omkring migrantarbejdet, tros- og religionsfrihed og offentlighedsteologi, være med til afvikling af kurserne omkring folkekirke for nydanskere og offentlighedsteologi, og være med til at skrive et temanummer om interkulturel ekklesiologi i Dansk Missionsråds tidsskriftsserie Ny Mission.

Sekretariatsansvarlig	Jonas Jørgensen
-----------------------	-----------------

Folkekirkens Migrantsamarbejde

Folkekirkens Migrantsamarbejde er en videreføring og udvidelse af Folkekirkens Asylsamarbejde (Fællesfondens bevilling 2015-2017). En to-årig bevilling for 2018-2019 fra Fællesfonden har gjort det muligt at udvide perspektivet fra de forholdsvis få migranter den store folkekirkelige udfordring i forhold til nydanskere generelt.

Ud af Danmarks 800.000 indvandrere og efterkommere er det kun 8%, som er medlem af folkekirken. Blandt oprindelige danskere er tallet 85%. Den primære faktor bag folkekirkens faldende medlemsprocent er, at den stigende andel af befolkningen, som har nydansk baggrund, kun i ringe grad bliver medlem af folkekirken. Dette faktum slog for alvor igennem i den brede bevidsthed i folkekirken i 2019.

I Folkekirkens Migrantsamarbejde udgør asylansøgere og flygtninge ikke længere et særskilt fokus som efter flygtningekrisen i 2015. I 2019 har der været fokus på folkekirkens indsats blandt andre typer af migranter, såsom østeuropæiske arbejdsmigranter, højtuddannede expats og internationale studerende. Næste generation af indvandrere samt præster og ledere i migrantmenigheder har til lige været i fokus.

I januar stod vi for en strategisk konference på Nyborg Strand med titlen "den nydanske folkekirke", hvor nøglepersoner og repræsentanter fra de vigtigste beslutningslag i folkekirken deltog. Konferencen havde til formål at give en samlet præsentation af vores viden og erfaringer hidtil og pege på strategiske prioriteringer fremover. I forbindelse med konferencen udgav vi hæftet "[8 teser om den nydanske folkekirke](#)", som er blevet taget godt imod. Det lægger op til en bred drøftelse og inddragelse i løsningen af 8 vigtige temaer for folkekirkens indsats blandt nydanskere: 1) relationer, 2) integration, 3) gudstjeneste, 4) undervisning, 5) diakoni, 6) mission, 7) nydanske ledere og 8) næste generation.

En primær opgave er fortsat at være til rådighed med sparring og støtte til arbejdet i sogne, provstier og stifter. Vi har været konkret til stede i alle stifter og er i løbende kontakt med nøglepersoner i stifterne for at understøtte deres arbejde og strategiske prioriteringer. For eksempel var 2019 året, hvor [strategien for folkekirkens møde med kristne nydanskere i København](#) blev sendt ud til høring i sogne og provstier og efterfølgende implementeret. Vi ser frem til 2020, hvor der nu er skabt finansiering til at indsatsen kan udrulles.

Vi har haft et formaliseret samarbejde med Mission Afrika om at bygge relationer til migrantpræster og kortlægge de interne forhold blandt migrantmenigheder. Dette relations- og vidensarbejde er afgørende i forhold til at nedbryde barrierer og klæde migrantpræster på til mødet med folkekirken. Vi glæder os over, at man ved den årlige konference for migrantpræster i maj måned kunne mærke den stigende interesse for folkekirken. Vi har også lan-

ceret hjemmesiden www.migrantmenigheder.dk, som giver en brugervenlig oversigt over alle migrantmenigheder i Danmark.

Folkekirkens møde med nydanskere, som ikke er kristne, har i 2019 fået stigende opmærksomhed. Et udredningsarbejde om lokale folkekirkelige erfaringer i mødet med ikke-kristne nydanskere samt en studietur til den engelske kirke for at lære af deres indsats "Presence & Engagement" danner baggrund for et nyt initiativ. Det handler om at hjælpe menigheder, som har udpræget blandede boligområder i sognet, med at dele erfaringer på tværs om folkekirkens tilstedeværelse og engagement, når folkekirken er blevet en minoritet. Initiativet er igangsat i samarbejde med Folkekirke og Religionsmøde.

Efterhånden som arbejdet vokser lokalt i folkekirken og der bliver etableret gode understøttende strukturer på stiftsplan, er det vigtigt, at sekretariatet holder fokus på de opgaver, som skal løses på nationalt plan. Det indebærer, at vi prioriterer arbejdet med teologi, viden, netværk, strategi og formidling. I alt, hvad vi gør, er det os magtpåliggende at have fokus på, at start- og slutpunkt for den folkekirkelige indsats blandt nydanskere er det lokale arbejde i sognet.

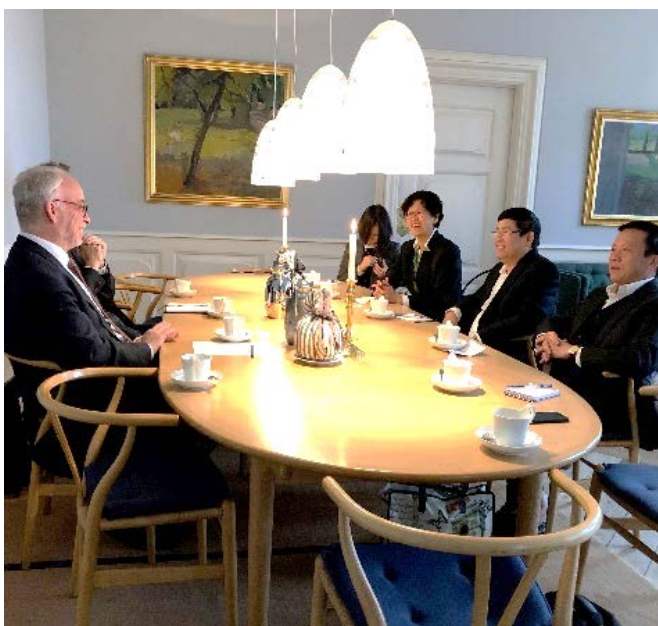
Ultimo 2019 blev bevilling til forsættelse af arbejdet givet for en tre-årig periode (2020-2022).

Arbejdsgruppen for Folkekirkens Migrantsamarbejde	Niels Nymann Eriksen (formand), Birgitte Rosager Møldrup, Michael Rønne Rasmussen, Anne Reiter, Clement Dachet, Per Vibskov
Ekspertbistand	Birthe Munck-Fairwood, Nik Bredholt, Naser Rezaei, Clement Dachet, m.fl.
Projektansvarlig	Søren Dalsgaard
Projektkoordinator	Marie Munch Roager / Anne Katrine Ebbesen

Trosfrihed – forfulgte kristne

MKR har i en årrække været engageret i spørgsmålet om tros- og religionsfrihed, som internationalt såvel som nationalt er en rettighed og tænkning, som er under pres. I de senere år er tros- og religionsfrihed blevet en prioritet i dansk udviklings- og udenrigspolitik. Det er vigtigt, at dette fokus ikke forsvinder, og derfor er også MKR's bidrag vigtigt.

MKR har arbejdet på at udbrede forståelsen af tros- og religionsfrihed som individuel rettighed såvel som teologisk værdi. Det er sket gennem involvering i NorFoRB, en fælles nordisk læringsplatform for tros- og religionsfrihed, og udviklingen af materiale med bibelstudier og teologi om trosfrihed. MKR har på sin hjemmeside en række ressourcer til brug ved gudstjenestelig fejring og markering af tros- og religionsfrihed. Følgeskab og medleven gennem folkekirkens økumeniske relationer vil stadig være et vigtigt område, ligesom det vil være vigtigt at følge politikudviklingen på området, og udfærdige velinformerede indlæg og høringssvar.

Vietnamesisk delegation på besøg i bispegården i København.

I efteråret organiserede MKR et besøg for en vietnamesisk delegation (se foto) med møder med biskopper, frikirker, Udenrigsministeriets enhed for tros- og religionsfrihed og Københavns Universitet. I foråret 2020 planlægges et arrangement sammen med KEK i Bruxelles, og MKR vil arbejde videre på at konkretisere hvordan et internationalt økumenisk følgeskab omkring tros- og religionsfrihed kan se ud og være til nytte for folkekirkelige menigheder og præster.

Et nyt initiativ var oprettelsen af Tænketa-
nken for forfulgte kristne, som en række folkekirkepersoner oprettede i september, og hvor MKR er inviteret med omkring
bordet. Tænketanken er nu i gang med sit

arbejde, og der har været to samlinger i efteråret. En af de konkrete arbejdsområder har netop været forslag til en liturgi, som supplerer de eksisterende liturgier på MKRs hjemmeside.

Operativ arbejdsgruppe	Jonas A. Jørgensen, Filip Buff Pedersen og Birger Nygaard
Sekretariatsansvarlig	Jonas Jørgensen

Offentlighedsteologi

I 2018 dannede MKR sammen med Folkekirkens Uddannelses- og videnscenter en arbejdsgruppe, som i en 1-års-proces har arbejdet med begrebet "offentlighedsteologi". Det handler om, hvad kristendommen har at bidrage med i offentlige sammenhænge, hvor vi uden særlige kirkelige privilegier sammen med øvrige grupper og røster i samfundet skal bidrage til at forme vort fælles samfund. I folkekirken er det et grunddogme, at ingen udtaler sig på kirkens vegne. Og at kirken ikke har særlige partipolitiske holdninger, men skal kunne rumme alle. Dette har ofte ført til, at kristendommens bidrag til tænkning om det fælles bedste har været fraværende.

Når MKR tager dette op nu er det ud fra en klar fornemmelse af, at noget i tiden kalder på, at kristendommens bidrag til det bagvedliggende fundament for vort samfund bliver italesat i forhold til aktuelle udfordringer, vi som samfund er midt i. Ikke til erstatning af de politiske processer, der skal foregå nationalt, regionalt og lokalt, men til berigelse af samtalen med de grundelementer (værdighed, solidaritet, mv.), som kristendommen insisterer på som ufravigelige for dannelse af et godt samfund.

I de økumeniske organisationer, folkekirken er medlem af, har dette traditionelt altid været et vigtigt fokus. På denne måde er der i mellemkirkeligt perspektiv ikke meget nyt i dette. Men de seneste års udvikling med øget polarisering, populistiske tendenser og frygt for fremtiden som følge af både storpolitiske spændinger og klimakrise m.v. har sat dette endnu højere på dagsordenen i kirker og mellemkirkelige sammenhænge.

Ved årets slutning forelå hæftet *Politik kommer ikke af ingenting*, der i åben form inviterer til bred deltagelse i overvejelser om, hvordan kristendom kan indgå i samtalen om det fælles bedste. Med afsæt heri vil MKR den kommende tid arbejde for at styrke en offentlighedsteologisk forståelse og praksis, således at mange parter i det kirkelige landskab, både gejstlige og lægfolk, bidrager med hver deres røst i mange forskellige offentlige sammenhænge. MKR er sig bevidst, at der her ikke skal

være tale om en særlig kirkelig/teologisk fløjs synspunkter, men at dette er en opgave for kirke og kristne bredt at gå ind i.

Ad hoc arbejdsgruppe om Offentlighedsteologi	Ulla Morre Bistrup, Marianne Christiansen, Charlotte Dyremose, Niels Henrik Gregersen, Ulla Thorbjørn Hansen, Birgitte Stoklund Larsen, Ulrik Becker Nissen, Ingelise Pedersen, Morten Skrubbeltrang, Thomas Bjerg Mikkelsen, Thomas Ploug, Birger Nygaard
Sekretariatsansvarlige	Jørgen Skov Sørensen, Christian Arffmann, Jonas Jørgensen, Birger Nygaard

Sekretariat - administrativt

MKR blev af Kirkeministeriet bedt om at udarbejde en budgetudredning om folkekirkens arbejde med det mellemkirkelige, mission og religionsmøde. Udredningen indeholder oversigter over finansieringskilder og aktører, der i den folkekirkelige orden og anarki på forskellig vis arbejder med disse relaterede sagsområder ud fra spørgsmålet, om noget kan gøres på mere hensigtsmæssige måder. Budgetudredningen var anledning til at sætte gode tankeprocesser i gang i MKR omkring arbejdsformer og samarbejde. Med de seneste års udvikling at nye opgaver oplever MKR sig som en fleksibel enhed, der løbende må og kan tilpasse sig behov efterhånden som de opstår og ebber ud. Som sådan er MKR åben for at indgå i samarbejder og undergå organisatoriske forandringer, der skønnes

hensigtsmæssige mhp. at løfte mellemkirkelige (inden for en bred forståelse heraf) opgaver, der aktuelt ønskes prioriteret. Udredningen har ikke aktuelt givet anledning til ændringer, men vil kunne tjene som baggrundsmateriale for evt. kommende tilpasninger.

I øvrigt har 2019 været præget af usikkerhed omkring fremtidig finansiering af Folkekirkens Migrantarbejde, idet der var et stort pres på Fællesfondens frie midler for 2020. Som følge heraf har MKR været tilbageholdende med at anvende alle 2019-budgetmidler mhp. muligheden for at kunne strække dem ind i 2020. Ansøgning om forlængelse af arbejdet blev ultimo 2019 delvist efterkommet for 2020-2022.

Kommunikation

I forhold til kommunikation har MKR satset på både trykte og digitale medier. Dels har vi øget vores tilstedeværelse på de digitale platforme, Twitter, Instagram og Facebook og med målrettede kampagnetiltag skabt øget bevågenhed på de sociale medier om det mellemkirkelige arbejde, ikke mindst hvad angår migrantsamarbejdet og offentlighedsteologi. Året har stået i hjemmesidernes tegn.

www.lutheranchurch.dk, den engelsksprogede hjemmeside om folkekirken, er i samarbejde med folkekirken.dk blevet opdateret og relanceret i et nyt design. www.migrantmenigheder.dk er blevet lanceret og indeholder en lettilgængelig oversigt over migrantmenigheder i Danmark. Migrantsamarbejdet har også fået en ny brugervenlig og brugervenlig hjemmeside på www.migrantsamarbejde.dk, og det samme har www.offentlighedsteologi.dk.

Hvad angår trykte materialer, har det også været et produktivt år. Dels er foldere om folkekirken trykt i mange forskellige sprog, også polsk, rumænsk, tigrinsk, rumænsk mm – hvilket vidner om at folk der søger folkekirken i dag har mange forskellige baggrunde. Dels har vi udgivet følgende trykte publikationer: *Otte teser om den nydanske folkekirke*, *FNs Verdensmål set i lyset af den kristne tro* samt *Politik kommer ikke af ingenting – Hvordan indgår kristendom i samtalen om det fælles bedste?* Publikationerne har vist sig at være meget efterspurgt, og deres enkle format egner sig godt til fælles drøftelser i grupper, fx et udvalgsmøde, menighedsrådsmøde, en spejdergruppe el.lign.

Sekretariat	
Sekretariatsleder	Birger Nygaard
Teologisk medarbejder / Økumeniske org.	Thorsten Rørbæk
Teologisk medarbejder / div. projekter	Jonas Adelin Jørgensen
Folkekirkens Mission / Migrantsamarbejde	Søren Dalsgaard Marie Munch Roager / Anne Katrine Ebbesen
Kommunikation og projektledelse	Christian Arffmann
Økonomimedarbejder	Susanne Bak Knudsen
Studertermedhjælper	Alice Møberg
Regnskabsassistance	Axel Schmidt
Hertil kommer en række eksterne ressourcepersoner, der på kort eller længere sigt bidrager med specialindsats på konkrete projektområder.	

Fra Mellemkirkeligt Råds aktivitetskalender 2019

Januar

- Møde i nordisk netværk for tros- og religionsfrihed (NORFORB), København
- Årsmøde for stiftsrepræsentanter, Vejle
- Konference om Den nydanske Folkekirke, Nyborg Strand

Februar

- Besøg af Norske Kirkers Råd
- CPCE concilmøde, Wien

Marts

- Nordisk-baltisk sekretærmøde, Roskilde
- Kursus om folkekirke for nydanskere, FUV, Løgumkloster
- Presence and Engagement studietur, Nottingham, Birmingham m.m.
- Afsluttende møde i folkekirkens mission-arbejdsgruppen

Maj

- Besøg af LVFs generalsekretær Martin Junge
- Udredningsrejse til Bruxelles
- KEK-hovedbestyrelsesmøde, Strasbourg
- Himmelske Dage, Herning
- Migrantpræstekonference, Middelfart

Juni

- CPCE/Leuenberg regionalledermøde, Wien
- Tyske Kirkedage, Dortmund
- LVF councilmøde, Geneve
-

August

- Stiftende møde i Tænketaank for forfulgte Kristne, Aarhus
- Afsluttende møde i den offentlighedsteologiske arbejdsgruppe, København
- Besøg af svensk interreligiøs organisation

September

- KEK-fredskonference, Paris
- Nordisk netværk vedr migration, København
- KEK ekklesiologi og mission konference, Kaunisniemi, Finland
- Nordisk kirkerådsledermøde, København

Oktober

- Porvoo Church Leaders Consultation, The Voice of the Church in the Public Square, Porto, Portugal
- LVF-seminar for kommunikatører i lutherske kirker, Strasbourg
- LVF global konsultation om luthersk identitet, Addis Ababa, Etiopien
- Besøg af delegation fra det Vietnamesiske bureau for religiøse anliggender

November

- Studietur for medarbejdere til Berlin
- Seminar om migrantsamarbejdet, Aarhus Stift

Folkekirkens mellemkirkelige Råd
Rådsmødet 7. februar 2020

*Mogens S. Mogensen
(formand)*

*Christian Roar Pedersen
(næstformand)*

*Niels Iver Juul
(kasserer)*

Hanna Broadbridge

Anne Reiter

Thomas Hornemann-Thielcke

Marianne Christiansen

Hanne Wolfsberg

Sofie Petersen

Niels Nymann Eriksen

Ole Buchardt Olesen

Ingrid Lisby Schmidt

Peter Skov-Jakobsen